

ERUDITIO
MORES
FUTURUM

**Pedagogická fakulta
Univerzita Mateja Bela
Katedra andragogiky**

Ako napísať odbornú esej
Odporúčania k metodike eseje

Obsah

Úvod	2
1 ČO JE TO ESEJ?.....	3
1.1 Klasifikácia eseje.....	3
2 FORMÁLNA STRÁNKA ODBORNEJ ESEJE.....	5
2.1 Rozsah	5
2.2 Formátovanie.....	6
3 ŠTRUKTÚRA ODBORNEJ ESEJE.....	7
3.1 Úvod.....	7
3.2 Jadro	8
3.3 Záver.....	8
4 ODPORÚČANIA PRI PÍSANÍ ODBORNEJ ESEJE.....	9
4.1 Chyby pri písaní odbornej eseje	10
5 HODNOTENIE ODBORNEJ ESEJE.....	11
6 PRÍKLADY ANDRAGOGICKÝCH ESEJÍ	13
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	14

Úvod

Milé študentky, milí študenti,

v učebnom texte priblížime základné poznatky o eseji. Uvedieme, čo je esej, aké druhy poznáme, ako sa má správne postupovať pri jej písaní, poskytneme rady, nápady a zhrnieme, ktorým chybám sa treba pri písaní vyhnúť. Naším zámerom je poskytnúť metodiku, ktorá bude nápomocná pri tvorbe odbornej vysokoškolskej eseje.

1 ČO JE TO ESEJ?

Esej patrí medzi zložitejšie literárne útvary, ktorých napísanie si vyžaduje určitú zrelosť, rozhľad, kreativitu a schopnosť otvoreného myslenia ako u autora, tak aj u čitateľa.

Aby sme mohli napísať kvalitnú esej, mali by sme poznať jej pôvod a vedieť ju správne definovať. Pri hľadaní charakteristiky eseje určite narazíme na meno Michel de Montaigne, ktorý je považovaný podľa tradičnej literatúry za tvorca esejistického žánru. Pojem esej pochádza z francúzskeho *essai*, čo v preklade znamená pokus, skúška. M. Montaigne ako prvý vo svojich prácach použil termín esej. V jednom z jeho diel sa stretávame s definíciou, v ktorej sa snaží vysvetliť, čo esej pre neho predstavuje: *„Úsudok je potrebným nástrojom pri skúmaní vecí každého druhu, preto ho v týchto esejach používam pri každej príležitosti...zo sto podôb a tvárí, ktoré má každá vec si vyberám jednu, buď aby som sa s ňou poláskal, alebo sa jej len povrchno dotkol, či aby som len niekedy prenikol až do špiku jej kosti. Uvažujem o veciach nie obšérne, ale tak hlboko ako to len dokážem.“* (in: Goméz-Martinéz, 1992, s.10). Montaignovo dielo bolo naozaj osobité, čo sa týka obsahu aj metód, no za najdôležitejšie považujeme to, že „ja“ postavil v procese ako najpodstatnejšie. Na rozvoji používania esejistického žánru sa podieľal aj Francis Bacon, ktorý ho však ponímal usporiadanejšie. Esej sa rozvíjala najmä v období renesancie a osvietenectva, kde predstavovala najvyššiu formu intelektuálneho cvičenia. Žáner vzbudil záujem a využíva sa v rôznych upravených podobách (Goméz-Martinéz, 1992; Szántó, 2012).

Slovník súčasného slovenského jazyka (2011) definuje esej ako umelecky podanú úvahu o filozofických, umeleckých a vedeckých otázkach. Je to literárny žáner na rozhraní publicistiky, literatúry a odborného štýlu. Úlohou eseje je prínos informácií pre čitateľa, osobné zamyslenie, vyjadrenie subjektívneho názoru a presvedčenia (Zemach – Rumisek, 2005). Významný priestor sa v eseji venuje našej kreativite a mysleniu, preto je to vhodná forma slovného vyjadrenia sa. V eseji vyjadrujeme najmä svoj subjektívny názor na danú tému. Informácie, s ktorými pracujeme, sa snažíme pretransformovať do našich myšlienok, argumentov tak, aby sme čitateľa upovedomili o našej pravde.

1.1 Klasifikácia eseje

Eseje, podobne ako iné literárne žánre, majú isté rozdelenie. Existuje niekoľko typov esejí. Môžeme ich deliť podľa:

rozsahu:

- miniesej,

- klasická esej,

pôvodu:

- americká esej,
- francúzska esej,
- japonský zuihitsu,

obsahu:

- čistá esej,
- poeticko-deskriptívna esej (patrí do poetickej prózy),
- umelecká esej,
- kriticko-eruditívna esej (odlišuje sa rozsahom a dôležitosťou výkladovej časti),
- odborná esej.

Eseje sa dajú klasifikovať aj podľa zamerania (Goméz-Martínez, 1992):

- historické,
- prírodovedné,
- jazykovedné,
- kriticko-literárne,
- filozofické,
- andragogické,
- sociologické a pod.

Tiež môžeme esej rozlišovať z hľadiska prístupu spracovania témy na (tamtiež):

- informatívnu,
- opisnú,
- výkladovú,
- kritickú,
- porovnávaciu,
- ironickú,
- esej vyznania a pod.

V nasledujúcich kapitolách sa budeme venovať popísaniu tvorby odbornej eseje, jednej z náročnejších druhov eseje. Prívlastok „odborná“ sa vzťahuje k obsahu textu. Pri písaní treba dať pozor na naše subjektívne vyjadrenia, ktoré musia byť podporené informáciami z relevantnej literatúry o danej problematike. Súčasnú odbornú eseje bývajú určitým návrhom pre riešenie aktuálneho problému (vedeckého, politického, každodenného života,...). Do praktického návrhu tohto typu sa vždy premieta hodnotenie autora (Šanderová, 2005).

2 FORMÁLNA STRÁNKA ODBORNEJ ESEJE

Pri vypracovaní odbornej eseje je dôležité dodržať formálne kritéria. Esej má svoju charakteristickú podobu, no je do značnej miery voľnejšia ako u ostatných žánrov. Neexistuje jeden vhodný štýl, je na nás, aký štýl písania si zvolíme. Môžeme využiť literárne-hravý štýl, experimentálny alebo seriózne-akademický (Szántó, 2012). Pri písaní odbornej eseje sa odporúča využiť seriózne-akademický štýl. Môžeme použiť aj iné štýly, no treba brať ohľad na odbornosť vybranej témy. Dôležité je, aby sme písali pútavo, precítene a zmysluplne. Naším cieľom by mala byť aj jasnosť a stručnosť vyjadrení a ich logické nadväzovanie. Mali by sme si dať pozor na dvojzmyselné výroky, vyhnúť sa vulgarizmom, uvedomiť si rozdiel medzi akademickým a hovorovým vyjadrovaním, nepoužívať slangové a nespisovné slová. Taktiež je dôležité dodržiavať gramatické pravidlá, vyhnúť sa gramatickým chybám a preklepom. V odbornej eseji by sme mali používať odborné slová, avšak iba tie, ktorých význam dobre poznáme. Odporúča sa používať skôr slovenské výrazy než cudzojazyčné.

Pri eseji môžeme zvoliť písanie v 1. osobe tzv. „*ja – forma*“, pokiaľ esej má byť osobná a táto forma nám umožní podať úprimnejšiu, intímnejšiu výpoveď (napr. Pri práci s ľuďmi sa cítim byť užitočný, robí ma to šťastným...). Esej môžeme písať aj v 3. osobe, tzv. „*on – forma*“, čo pôsobí odbornejšie, akademicky. Umožňuje nám to serióznejšie predkladanie názorov (napr. Ako je známe, práca s ľuďmi predstavuje pre mnohých pocit uspokojenia...). Pri písaní odbornej eseje sa odporúča používanie 3. Osoby, čo dodá textu vedecký charakter (Gežík, 2013; Szántó, 2012; Zemach – Rumisek, 2005).

2.1 Rozsah

Rozsah eseje zväčša závisí od rozoberanej problematiky, témy práce. Minimálny počet strán určuje konkrétne zadanie k eseji. Môže to byť jedna strana A4, no ak chceme tému hlbšie spracovať, rozsah by nemal byť menší ako tri strany. Rozsah môže byť limitovaný aj počtom slov, počtom znakov alebo počtom normostrán. Dôležité pri rozsahu je nielen dodržať minimálny počet, ale aj neprekročiť maximálny počet. Ak je napríklad určený rozsah 3 až 5 strán a esej má 10 strán, môže sa to považovať za nedodržanie kritérií, a tým môže byť znížené hodnotenie práce. J. Szántó (2012) odporúča, akonáhle sa dostaneme do polovice predpísaného rozsahu, mali by sme začať uvažovať o smerovaní k záveru. Pre dodržanie rozsahu by sme nemali príliš odbočovať od témy, pokiaľ to nie je nevyhnutné.

Titulná strana, obsah, abstrakt (v oboch jazykoch), kľúčové slová, zoznam použitej literatúry, hodnotenie, prílohy a pod. sa nezarátavajú do rozsahu eseje, ak nie je uvedené inak.

2.2 Formátovanie

Keďže esej (konkrétne odborná esej) patrí medzi hodnotené výstupy študenta, musí sa dodržať formálna stránka, ktorá je v súlade so smernicou (smernica č. 12/2011 o záverečných, rigorózných a habilitačných prácach na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici).

S prihliadnutím na smernicu, musí odborná esej spĺňať nasledujúce body formálnej stránky:

- a) Má byť vytlačená počítačovou tlačou na bielom papieri formátu A4 čiernym písmom, môže byť tlačená obojstranne;
- b) Okraje strán majú byť nastavené na 3 cm od hrany listu papiera (kvôli väzbe je možné nastaviť ľavý okraj na 3,5 cm a pravý na 2,5 cm). Ak používame záhlavie a päť stránky, musíme zanechať 1,9 cm okraj zhora aj zdola;
- c) V eseji má byť použité jednotné riadkovanie (vrátane titulného listu) čo je spravidla 1,5 (v poznámkach pod čiarou môže byť riadkovanie 1);
- d) Odporúčaná veľkosť písma je 12 bodov (nadpis 14 bodov) a použitý typ písma Times New Roman;
- e) Esej musí rešpektovať kritéria a zásady odkazovania na literatúru a obsahovať zoznam bibliografických odkazov.

3 ŠTRUKTÚRA ODBORNEJ ESEJE

Stavba eseje sa skladá z troch častí – úvod, jadro a záver. V tejto kapitole si priblížime, čo má byť ich obsahom. Dôležité je zvoliť vhodnú kompozíciu myšlienok a názorov v rámci jednotlivých častí. Kvôli lepšej prehľadnosti sa odporúča členenie textu na odseky. Je potrebné si dobre premyslieť ich sled a logickú nadväznosť. Ak je to vhodné, môžeme dať odsekom aj názvy. Tu však musíme dodržať logické rozloženie, napr. pri trojstranovej eseji si nezvolíme desať nadpisov. Pri kompozícií jednotlivých častí eseje je žiaduce vyhnúť sa názvom *úvod, jadro, záver* pre jednotlivé časti textu, vhodnejšou formou je stanoviť vlastný názov pre tú-ktorú časť.

Pred začatím písania eseje by sme mali popremýšľať o okruhu, z ktorého si zvolíme konkrétnu tému a z nej vybranú problematiku. Tému si prejdeme z rôznych aspektov a snažíme sa utriediť svoje myšlienky o danej problematike. Pokiaľ nemáme stanovený konkrétny názov, našou úlohou je vytvoriť ho. Názov by mal byť pútavý, zaujímavý, mal by osloviť čitateľa a vystihovať danú tému. Hlavnou úlohou pri eseji je stanoviť si základnú otázku a snažiť sa na ňu odpovedať.

3.1 Úvod

V prvej časti eseje sa snažíme predstaviť tému (problém). Napovedáme o čom esej bude, aby sme motivovali čitateľa k čítaniu, ale zároveň neprezradili dopredu celú pointu. Hlavnou úlohou je zaujať čitateľa, nasmerovať ho a dať mu jasnú predstavu o nasledujúcom texte, zdôvodniť výber témy a predložiť základné argumenty.

Úvod obsahuje popis témy, alebo stanovenej otázky a tiež to, ako ju vnímame. Popisujeme hlavné okruhy týkajúce sa témy, zdôvodňujeme jej výber a uvedieme aspekty, ktoré budeme pri eseji zohľadňovať. V úvode môžeme definovať základné pojmy pre lepšie pochopenie problematiky čitateľom. Postupujeme od všeobecného k špecifickému (najskôr obširnejšie názory, neskôr konkrétne špecifické myšlienky) (Gežík, 2013; Szántó, 2012).

D. E. Zemach a L.A. Rumisek (2005) odporúčajú pri písaní dobrého úvodu:

- jasne nastoliť tému,
- poskytnúť niekoľkými vetami informácie o téme,
- uviesť hlavnú ideu eseje.

Vyhnuť sa:

- poskytovaniu mnohých informácií o téme alebo poskytnúť ich veľmi málo,
- pojednávaní o rôznych témach,
- neuvedení hlavnej témy.

Úvod predstavuje približne 7-8% z celého textu (Gežík, 2013).

3.2 Jadro

Predstavuje hlavnú časť, autor tu kladie hlavné argumenty a predkladá dôkazy o svojich tvrdeniach, ktoré sa vzťahujú k hlavnej téme. V tejto časti autor polemizuje o rôznych názoroch, zdôvodňuje ich alebo spochybňuje. Autor tu predkladá svoje tvrdenia a kritizuje tie, s ktorými nesúhlasí. Všetku kritiku je potrebné podložiť faktami. Jadro eseje obsahuje analýzu všetkých aspektov zadaných v úvode. Môžeme tu uviesť príklady, metafory a porovnania (Gežík, 2012; Szántó, 2012).

Jadro eseje je najobsiahlejšou časťou, a preto sa odporúča ho rozdeliť do menších odsekov, ktorým pridáme názov. Názov by nemal byť príliš dlhý a mal by zachytiť hlavnú myšlienku state. Na konci hlavnej časti by sme mali uviesť zhrnutie jednotlivých odsekov, aby sme čitateľovi dotvorili pohľad na problematiku. Musíme si dať však pozor na to, aby sme v tejto časti neutvárali definitívne závery, ale ponechali ju skôr otvorenú.

Hlavná časť eseje má obsahovať náš pohľad na problematiku, popisovať konkrétne detaily danej témy a definovať ju z rôznych uhlov pohľadu. Čitateľovi tak poskytneme možnosť utvoriť si o problematike vlastný názor z pohľadu rôznych aspektov.

3.3 Záver

Záver prináša konkrétne a definitívne zhrnutie témy. Autor v tejto časti má prísť s hlavnou myšlienkou, ktorá predstavuje „posledné slovo“ a má odpovedať na stanovenú otázku. Záver má obsahovať perspektívu, autor môže ponúknuť radu alebo pravdepodobný výhľad do budúcnosti (napr. *V najbližšom desaťročí nastanú zmeny v oblasti...*). Obsahuje hlavné zistenia. Môže viesť k ďalšiemu zamysleniu sa čitateľa nad témou. Môže končiť argumentom, stanoviskom, ale aj otázkou (Gežík, 2013; Szántó, 2012).

Správny záver by mal teda obsahovať (Zemach – Rumisek, 2005):

- sumarizáciu hlavných bodov eseje,
- preformulovanie témy (použitie odlišných slov),
- vypracovanie finálnej myšlienky o hlavnej téme eseje,
- čitateľa môže viesť k ďalšiemu zamysleniu sa nad témou.

V závere neprichádzajte s novými myšlienkami. Záver má sumarizovať alebo komentovať myšlienky, idey z eseje.

4 ODPORÚČANIA PRI PÍSANÍ ODBORNEJ ESEJE

Pred tým než začneme písať esej, si vyberieme okruh. Predpokladom pre úspešné napísanie eseje je zvolenie si vhodnej témy z okruhu. Tému by sme si mali vybrať na základe toho, čo nám je blízke, čomu rozumieme, k čomu sa vieme vyjadriť. Keď už máme tému zvolenú, priradíme eseji názov, ako sme už vyššie spomínali. Mal by byť pútavý, jasný stručný, aby zaujal čitateľa a motivoval ho k prečítaniu eseje. Je na nás, či si ho zvolíme pred začatím alebo počas písania eseje.

Pokiaľ máme tému, našou úlohou je zorientovať sa v danej problematike. Potrebujeme získať čo najviac informácií, údajov, argumentov pre a proti z rôznych zdrojov. Vhodné je nevyhýbať sa argumentom, s ktorými nesúhlasíme. V eseji k nim môžeme vyjadriť svoje stanovisko. Vhodnou formou na začiatku písania môže byť jednoduchý brainstorming. Získame tým množstvo nápadov, myšlienok, ktoré môžeme v eseji použiť.

Esej sa snažíme písať v čo najkratšom časovom úseku. Nie je dobré si písanie rozkladať na dlhé obdobie (mesiac, pol rok), pretože naše myšlienky môžu byť nesúrodé, text nemusí pôsobiť ucelene a môže byť narušený logický sled. Samozrejme, je na každom, aby si zvolil spôsob písania, ktorý mu vyhovuje.

Odborná esej predstavuje reflexiu vybranej problematiky. Dôležité je brať do úvahy, že všetko, o čom píšeme, musí byť podložené faktami, výskumami a pod. a má obsahovať aj naše názory a postoje k problematike. Často sa stáva, že esej má podobu seminárnej práce, treba si preto dávať pozor na formu písania a brať ohľad na jej náležitosti, aby sme neskĺzli do písania seminárnej práce.

Po napísaní eseje nastáva kontrola. P. Gežík (2013) odporúča vytvoriť si kontrolný zoznam, v ktorom si spíšeme, čo všetko treba dodržať, aby sme splnili podmienky eseje a získali dobré hodnotenie.

Kontrolný zoznam si môžeme najskôr zvoliť pre formálnu stránku. Nesplnenie formálnych stránok znižuje hodnotenie eseje. Vhodné je vytlačiť si esej a skontrolovať text. Pokiaľ máte možnosť, dajte svoju prácu prečítať niekomu druhému, môže si všimnúť chyby, ktoré ste prehliadli. Pri kontrole by sme mali zodpovedať nasledujúce otázky:

- ✓ Je v práci dodržané zadané formátovanie a číslovanie strán?
- ✓ Obsahuje titulný list všetky náležitosti?
- ✓ Bol dodržaný rozsah?
- ✓ Je uvedený zoznam bibliografických odkazov?

Ak sme si skontrolovali a splnili všetky náležitosti formálnej stránky, prichádza druhá úloha: skontrolovať samotnú prácu, či je napísaná tak, aby prešla hodnotením. Opäť nám môžu pomôcť kontrolné otázky (kontrolný zoznam), ktoré je najlepšie stanoviť si podľa zadaných kritérií. Otázky, na ktoré by sme mali odpovedať, môžu byť napríklad:

- ✓ Odpovedá esej na hlavnú otázku?
- ✓ Sú v eseji vyjadrené vlastné myšlienky, postoje, názory?
- ✓ Týkajú sa jednotlivé zvolené okruhy zadanej témy?
- ✓ Sú v dostatočnej miere obsiahnuté všetky hlavné aspekty témy?
- ✓ Sú všetky tvrdenia a argumenty dostatočne podložené?
- ✓ Skutočne ide o esej, nie o seminárnu alebo inú prácu?
- ✓ Sú vyjadrenia dostatočne zrozumiteľné a jasné?
- ✓ Prevláda v eseji analytický štýl písania práce?
- ✓ Má práca jasnú logickú štruktúru?
- ✓ Sú použité odkazy, parafrázy a citácie dostatočne spojitelné s témou?

Pokiaľ dokážeme zodpovedať na všetky svoje kontrolné otázky kladne, napísali sme dobrú esej.

4.1 Chyby pri písaní odbornej eseje

Ak chceme, aby naša esej bola naozaj kvalitná, mali by sme si dať pozor na často sa opakujúce chyby. Pre lepšiu prehľad si uvedieme najčastejšie chyby (obsahu aj formy), ktorým by sme sa mali pri písaní vyhnúť:

- gramatické chyby, preklepy, čiarky, odseky...
- zlá štruktúra, text je jednoliaty, chýba zdôraznenie dôležitých vecí,
- nelogická postupnosť textu, nenadväzujúce vety alebo odseky, nedopovedané myšlienky,
- nezodpovedanie hlavných otázok vyplývajúcich zo zadania,
- úzke chápanie témy, zameranie na jeden problém,
- prílišné odkláňanie sa od témy,
- nepodložené, neoverené argumenty,
- chýbajúca polemizácia o problematike, jednostranný pohľad bez kritiky,
- chýba vlastný prínos autora – jeho poznatky, skúsenosti, nápady...
- všeobecnosť – text je príliš obsiahly, nezachádza do detailov, obsahuje veľké množstvo všeobecných tvrdení, časté opakovanie tej istej myšlienky,
- esej má charakter seminárnej práce – obsahuje veľa faktov, vysvetlení, esej je poskladaná z výňatkov z iných zdrojov a neobsahuje prínos autora (ESEJ ≠ SEMINÁRNA PRÁCA!)
- v závere: nedostatočné zhrnutie, autor neuvádza, čo z eseje vyplýva.

5 HODNOTENIE ODBORNEJ ESEJE

Pri eseji sa hodnotí kvalita spracovania témy, teda či obsah eseje zodpovedá téme, či je v eseji dostatočná aplikácia poznatkov a celková kvalitatívna úroveň práce. Hodnotí sa aj dodržanie formálnych náležitostí a dodržanie termínu odovzdania práce.

B. Kosová (2014), uvádza nasledovné kritériá hodnotenia odbornej eseje:

Stupeň hodnotenia	Kritériá
65% a menej	Nesplnené kritériá
74,9 – 65%	Prevláda opisný štýl bez analytického vhl'adu do vymedzenej problematiky. Práca nemá jasnú logickú štruktúru. Téma a problematika nie je jasne vymedzená, odkazy, parafrázy a citácie z využitých literárnych zdrojov nevytvárajú obsahovo kompaktný celok. Nie sú jasné vlastné stanoviská a názory. Ak sú vlastné názory a stanoviská formálne uvedené, nie sú argumentačne podopreté relevantnými odkazmi na myšlienky autorov využitej literatúry. Odkazy na literatúru nie sú korektné a v správnej forme. Z jazykového a gramatického hľadiska práca obsahuje chyby. Vo všeobecnosti je štruktúra a obsah práce na veľmi nízkej úrovni.
82,4 – 75%	Prevláda opisný štýl s malou mierou analytického vhl'adu do vymedzenej problematiky. Práca síce má jasnú logickú štruktúru, ale téma a problematika nie je dostatočne jasne vymedzená, odkazy, parafrázy a citácie z využitých literárnych zdrojov nevytvárajú obsahovo kompaktný celok. Vlastné stanoviská a názory nie sú dostatočne argumentačne podopreté relevantnými odkazmi na myšlienky autorov využitej literatúry. Odkazy na literatúru sú korektné a v správnej forme. Z jazykového a gramatického hľadiska práca neobsahuje zásadné chyby a nedostatky. Vo všeobecnosti je štruktúra a obsah práce na požadovanej úrovni.
89,9 – 82,5%	Prevláda síce opisný štýl, ale s dostatočnou mierou analytického vhl'adu do vymedzenej problematiky. Práca má jasnú logickú štruktúru. Téma a problematika sú dostatočne vymedzené, odkazy, parafrázy a citácie z využitých literárnych zdrojov vytvárajú vcelku obsahovo pomerne kompaktný celok. Vlastné stanoviská a názory sú prevažne argumentačne podopreté relevantnými odkazmi na myšlienky autorov využitej literatúry. Odkazy na literatúru sú korektné a v správnej forme. Z jazykového a gramatického hľadiska práca neobsahuje zásadné chyby a nedostatky. Vo všeobecnosti je štruktúra a obsah práce na požadovanej úrovni.
97,4 – 90%	Prevláda síce analytický štýl, ale s relatívne vysokou mierou popisnosti, ktorá zabráňuje plnohodnotnému analytickému vhl'adu do vymedzenej problematiky. Práca má jasnú logickú štruktúru. Téma a problematika sú dostatočne vymedzené, odkazy, parafrázy a citácie z využitých literárnych zdrojov vytvárajú vcelku obsahovo pomerne kompaktný celok. Vlastné stanoviská a názory sú prevažne dobre argumentačne podopreté, s relevantnými odkazmi na myšlienky autorov využitej literatúry. Odkazy

	na literatúru sú korektné a v správnej forme. Z jazykového a gramatického hľadiska práca neobsahuje chyby a nedostatky. Vo všeobecnosti je štruktúra a obsah práce na požadovanej úrovni.
100 – 97,5%	Prevláda analytický štýl práce, kde popisné časti majú funkčnú súvislosť so spracovanou problematikou a argumentačne podporujú vlastné postrehy, názory a postoje autora eseje. Práca je relatívne komplexným analytickým vhl'adom do vymedzenej problematiky. Práca má jasnú logickú štruktúru. Téma a problematika sú jasne vymedzené a práca sa v celom svojom rozsahu drží vymedzenej témy a problematiky. Odkazy, parafrázy a citácie z využitých literárnych zdrojov vytvárajú vcelku obsahovo pomerne kompaktný celok a sú integrálnou myšlienkovou súčasťou obsahu práce. Vlastné stanoviská a názory sú dobre argumentačne podopreté, s relevantnými odkazmi na myšlienky autorov využitej literatúry. Odkazy na literatúru sú korektné a v správnej forme. Z jazykového a gramatického hľadiska práca neobsahuje chyby a nedostatky. Vo všeobecnosti je štruktúra a obsah práce na výbornej úrovni.

6 PRÍKLADY ANDRAGOGICKÝCH ESEJÍ

V andragogike sa nám ponúka veľké množstvo tém, ktoré by sme mohli spracovať formou eseje. Častými témami sú napríklad:

- Morálne vedomie u dospelých:
  - jeho vývin,
  - ideál morálky.
- Hodnotová orientácia dospelých:
  - hodnoty dospelého človeka v živote,
  - ako dospelý človek prichádza k hodnotám.
- Vplyv globalizácie, ekonomizácie, informatizácie na život dospelého človeka.
- Krízové situácie v období dospelosti:
  - stratégie vyrovnávania sa s pracovnou/inou záťažou.
- Učenie dospelého človeka:
  - sebariadené učenie – skúsenosť v priebehu študijnej a profesijnej cesty,
  - skúsenostné učenie v priebehu životnej cesty,
  - koučovanie možnosti a hranice,
  - medzigeneračné učenie (v pracovnom/inom špecifikovanom prostredí),
  - nové spôsoby vyučovania a učenia sa (nové učebné kultúry).
- Edukácia dospelých:
  - kvalita vo vzdelávaní dospelých,
  - akreditácia a certifikácia vo vzdelávaní dospelých,
  - uznávanie výsledkov neformálneho vzdelávania,
  - hodnoty a normy v edukácii dospelých.
- Teoretické prístupy v edukácii dospelých:
  - duchovedný,
  - kritickoteoretický,
  - kritickoracionalistický,
  - radikálnokonštruktivistický,
  - dôsledky vybraného prístupu pre edukáciu dospelých.
- Andragogická komunikácia:
  - systematický prístup.
- Analýza vybraného pohľadu na celoživotné učenie:
  - celoživotné učenie v spektre súčasných medzinárodných dokumentov,
  - celoživotné učenie ako technika riadenia v znamení neoliberálnej governmentality,
  - celoživotné učenie pre všetkých?
- Vzdelávanie v starobe:
  - potreby a možnosti,
  - profesionálna podpora a sprevádzanie vo finálnom úseku životnej cesty.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

BUZZÁSSYOVÁ, K. – JAROŠOVÁ, A. 2006. *Slovník súčasného slovenského jazyka. A-G*. Bratislava : Veda, 2006. s. 1134. ISBN 978-80-224-0932-4.

GEŽÍK, P. 2013. *Metodika písania vysokoškolských esejí*. [online] Bratislava : STU, 2013. s. 16. [cit. 2014.10.10.] Dostupné na internete:

<http://www.stuba.sk/new/docs//stu/ustavy/ustav_manazmentu/studium/zaverecne-prace/2013-02-03-20-20_metodika_pisania_vysokoskolskych_eseji_-_Verzia_2.0.pdf>.

GOMÉZ-MARTINÉZ, J. L. 1992. *Teória eseje (Esej ako literárny žáner, štúdium jej vlastností)*. Bratislava : Archa, 1992. s. 135. ISBN 80-7115-121-1.

KOSOVÁ, B. 2014. *Vypracovanie odbornej eseje*. Banská Bystrica : Pedagogická fakulta, Univerzita Mateja Bela, 2014. s.2. (nepublikovaný materiál).

SZÁNTÓ, J. 2012. *Jak napsat dobrý esej*. [online] [cit. 2014.10.10.] Dostupné na internete: <www.cemach.cz/sk/jak-napsat-dobry-esej>.

ŠANDEROVÁ, J. 2005. *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách*. Praha : Sociologické nakladatelství, 2005. s. 209. ISBN 978-80-86429-40-3.

ZEMACH, D. E. – RUMISEK, L. A. 2005. *Academic writing from paragraph to essay*. Oxford : Macmillan Publishers Limited, 2005. s. 131. ISBN 1-4050-8606-8.

Smernica č. 12/2011 o záverečných, rigorózných a habilitačných prácach na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici

Názov práce: Ako napísať odbornú esej
Podnázov: Odporúčania k metodike eseje
Autor: Mgr. Barbora Birešová
Pracovisko: Pedagogická fakulta
Univerzita Mateja Bela
Ružová 13, 974 11 Banská Bystrica
Rok: 2014
Počet strán: 14

Recenzenti: Mgr. Martin Schubert, PhD.
Mgr. Jana Gondová

Vytvorené pre vnútorné potreby katedry Andragogiky